

PATVIRTINTA
Šilalės lopšelio-darželio „Žiogelis“
direktoriaus 2020 m. rugpjūčio 3 d.
įsakymu Nr. Į-23-(1.4)

RESPUBLIKINIO IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGŲ BENDRUOMENIŲ EKOLOGINIO-ETNINIO ŠVIETIMO PROJEKTO

„UŽAUGINSIU PATS DUONELĘ!“

NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Respublikinio ikimokyklinio ugdymo įstaigų bendruomenių ekologinio-etninio švietimo projekto „Užauginsiu pats duonelę!“ (toliau – Projektas) nuostatai reglamentuoja projekto tikslą, uždavinius, atsakingus vykdytojus, dalyvius, socialinius partnerius, organizavimo ir vykdymo tvarką.

2. Projekto aktualumas. Šiandien gyvendami pašėlusiam ritme, nebesusimąstome, jog tai, ką valgome kasdien – ne tik maistas, bet ir didžiulė vertybė, kurią turime branginti. Senovės lietuviai, kaip ir kitos žemdirbių tautos, duoną pelnė sunkiai ir vargingai, todėl ją labai brangino, supo pagarba, kūrė apie ją pasakas. Ji tokia svarbi lietuviui, kad buvo naudojama beveik visose apeigose, darbuose, medicinoje. Ja gydydavo išgąstį, gyvatės įkandimą, pasiutligę, pūlingas žaizdas. Duona turėjo simbolinę prasmę vestuvių apeigose, vardynose, laidotuvėse. Ji lydėjo šeimos apeigas – ją aukodavo dievams ir mirusių prosenelių vėlėms, buvo gerovės, laimės, vaisingumo simbolis, magiška priemonė apsisaugoti nuo pikto.

Šiaudai šiais laikais atrodo nelabai reikalinga medžiaga, juos ūkininkai dažniausiai užaria. Anksčiau šiaudas buvo itin reikšmingas lietuvių gyvenime, lydėjęs nuo gimimo iki vestuvių nakties ir nuo Kūčių stalo iki mirties guolio. Jais dengė namus, iš jų ne tik darė įvairius buitines daiktus, bet ir kūrė papuošimus, ypač – šiaudų sodus. Seniau iš šiaudų gamindavo skrybėles, apavus, blaudzines, dėžutes ir daugelį kitų daiktų. Svarbūs šiaudai buvo ir reikšminguose gyvenimo įvykiuose.

Todėl mūsų, pedagogų, pareiga – įtraukti vaikus į diskusiją apie kasdieninę duoną, prisiminti senelių duonos auginimo tradicijas, apeiginius papročius, kaip gerbiama, branginama ir kokia svarbi duona buvo mūsų protėviams, kokia duonos reikšmė šiuolaikinėje visuomenėje. Ugdytiniai galės atlikti praktines užduotis apie duonos kelią nuo grūdo iki stalo.

Veikla prasideda nuo rugių arba kviečių pasėjimo: darželyje esančiame sklype, namuose, sode, pas močiutę kaime. Stebėjimas, daigelių iš grūdų išaugimo laukimas, skatina vaiko smalsumą, kantrumą, suteikia žinių apie tai, ko reikia augalui, kad jis galėtų išvysti saulės šviesą, ugdo pagarbą gyvybei. Vaikai, kartu su tėveliais, seneliais augina, prižiūri, bendrauja, įgauna naujų žinių, ko reikia, kad rugiai ar kviečiai augtų, žydėtų, užaugintų grūdus. Tai – didelė patirtis, nes vaikas gali stebėti augalo išvaizdą, lapų ir žiedų spalvą bei formą, naujai subrandintus grūdus. Iškentę žiemos šaltį ir vasaros karštį, rudenį rugiai ar kviečiai turi būti nukertami ir sustatomi į gubeles džiovinimui, pabandoma juos iškulti. Visas grūdo gyvenimas turi būti užfiksuotas nuotraukose.

Rudenį siūlome organizuoti „Duonos šventę“ ir dar kartą prisiminti šių, lietuviui brangių, augalų kelią, panaudojant dainas ir ratelius, kurie lydėdavo mūsų prosenelius auginant duoną.

Kviečiame į Projekto veiklas įsijungti Lietuvos švietimo įstaigas ir gyvai supažindinti vaikus su duonos keliu, nepamirštant lietuvių liaudies papročių ir tradicijų.

II. PROJEKTO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

1. Tikslas – gilinti Lietuvos Respublikos švietimo įstaigų bendruomenių pažinimo ir gamtamokslinę kompetencijas, puoselėti lietuvių liaudies tradicijas ir papročius, išsaugoti jų tęstinumą, skatinti partnerystę.

2. Projekto uždaviniai:

2.1. Suteikti vaikui pažinimo džiaugsmą auginant rugius arba kviečius nuo jų pasėjimo iki duonos patekimo ant stalo kartu su pedagogu ir šeima.

2.2. Efektyvinti pedagogų ir šeimos bendradarbiavimą organizuojant ugdomąją veiklą.

2.3. Puoselėti vaiko dvasines, kūrybines galias: rugių ar kviečių priežiūra, bendravimas su jais plečia vaikų akiratį, padeda suvokti daugelį gyvosios aplinkos reiškinių, jų kaitą, vystymąsi, lavina pastabumą ir mąstymą, skatina vaikų smalsumą, ugdo vaikų atsakomybės už visa, kas gyva, jausmą, formuoja savarankiškumą, gerumą, švelnumą, atjautą, teikia džiaugsmą, grožį.

2.4. Prisidėti prie žaliųjų ugdymo erdvių kūrimo ir plėtotės švietimo įstaigų aplinkoje skatinant pažinti artimiausią aplinką ir ją kūrybiškai naudoti ugdymo procese.

2.5. Supažindinti vaikus su įvairiais grūdais ir pamokyti atskirti grūdus, tinkančius duonai.

2.6. Ugdyti vaikų kūrybiškumą, saviraišką gaminant darbelius parodai. Darbų atlikimui naudoti rugių varpas, šiaudus, grūdus.

2.7. Minti mįsles, klausytis pasakų, patarlių apie duoną ir javus, diskutuoti ne tik apie duoną, tautos tradicijas, bet ir apie garbingą ūkininko darbą.

2.8. Esant sąlygoms, pabandyti patiems išsikepti duonos, arba apsilankyti pas šeimninę, kuri galėtų pamokyti.

2.9. . Supažindinti auklėtinius su sveikos mitybos piramide, atkreipiant dėmesį, kurioje vietoje yra duona ir kuo ji mums svarbi.

2.10. Skatinti Lietuvos Respublikos švietimo įstaigų bendravimą ir bendradarbiavimą, siekiant geresnės ugdymo kokybės.

III. PROJEKTO VEIKLOS

1. Dirvos paruošimas ir rugių arba kviečių sėjimas. Pedagogai ar šeimos nariai kartu su vaikais sėja rugių arba kviečių grūdus. Vaikams teikiama informacija apie dirvožemį, kokios sąlygos yra būtinos, kad augalai augtų ir t.t. Rugių sėja glaudžiai susijusi su mėnesio pavadinimu – rugsėjis. Tai metas, kai tilvikai, bėginėdami po rudeninio arimo dirvonus, ima šaukti laibais balseliais: „Pilk, pilk!“ Vadinasi, laikas pilti grūdus į dirvą. Žiemkenčių sėjai ūkininkai ruošdavosi itin kruopščiai. Sėtuvę išsmilkydavo švęstais žolynais, prie jos perpetės pririšdavo į skepetaitę įmazgytos šv. Agotos duonos kriaukšlelį, – kad nuo visokių nelaimių saugotų javus. Sėjėjas, išeidamas į lauką, vilkdavosi švarius lininius marškinius, kurių nekeisdavo iki užbaigs sėją.

2. Rugių auginimas. Rudenį ugdytiniai stebi kaip sudygo javai, žiemą stebi kaip daigeliai žiemoja, pavasarį apžiūri kaip želmenėliai atlaikė šalčius, vasarą vaikai kartu su pedagogu ar šeimos nariais prižiūri ir stebi augalus ir fiksuoja jų augimą.

3. Vaikai stebi rugiuose ar kviečiuose gyvenančius vabalus ir aptaria, kurie naudingi, o kurie gali kenkti javams.

4. Rudenį augalai nukertami ir pabandoma juos nukulti, stiebais rekomenduotina aprišti žiemai obelaites, ar uždengti rožių krūmus, iškultais grūdais maitinti paukštelius žiemą.

5. Parodos iš šiaudinių dirbinių organizavimas.

6. Diena skirta gaminių iš ruginių arba kvietinių miltų gaminimui, ragavimui ir maistinės vertės aptarimui. Sveikos mitybos piramidės aptarimas.

7. „Duonos šventės“ organizavimas.

IV. PROJEKTO ORGANIZAVIMAS IR TRUKMĖ

1. Projekto organizatoriai – Šilalės lopšelis-darželis „Žiogelis“ adresas: Kovo 11-osios g. 22, Šilalė, telefonas: (8 449) 74 496, el. paštas: ziogelis@inbox.lt. Projekto darbo grupė: direktorė Dalia Kutniauskienė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui Kristina Ačė, ikimokyklinio ugdymo mokytojos: Sigita Bartkuvienė, Jovita Aužbikavičienė, Daiva Pilypienė, Monika Čapaitė.

2. Projekto trukmė. Projekto „Užauginsiu pats duonelę!“ **pradžia – 2020.09.01, pabaiga – 2021.10.31**

3. Projekto nuostatai skelbiami įstaigos internetiniame puslapyje <http://www.silalesdarzelis.lt/>
4. Įstaigos, norinčios dalyvauti Respublikiniame ikimokyklinio ugdymo įstaigų bendruomenių ekologinio-etninio švietimo projekte „Užauginsiu pats duonelę!“, užpildo dalyvio paraišką (Priedas Nr.1) ir atsiunčia ją elektroniniu paštu: sigita.bartkuviene@gmail.com iki **2020.09.30.**

V. REIKALAVIMAI PROJEKTO DALYVIAMS

1. Projekte dalyvauja: ikimokyklinių įstaigų vaikai, jų tėvai bei pedagogai. Projekto vykdymas fiksuojamas nuotraukose, iš kurių kuriamas koliažas, koliažo kūrimui panaudoti ne mažiau kaip keturias nuotraukas iš bet kurių projektinių veiklų. Nuotraukos (matmenys 20x30 (A4 lapo formatas)) siunčiamos adresu: Kovo 11-osios g. 22, Šilalė ir el. paštu: sigita.bartkuviene@gmail.com
2. Reikalavimai nuotraukoms. Įstaigos pavadinimas, grupės pavadinimas, pedagogų vardai ir pavardės užrašomi koliažo apačioje (14 dydžio, paryškintu, Times New Roman šriftu, naudojant centrinę lygiuotę, Priedas Nr. 2.).
3. Nuotraukos bus publikuojamos Šilalės lopšelyje-darželyje „Žiogelis“, Šilalės lopšelio-darželio internetinėje svetainėje <http://www.silalesdarzelis.lt/>, Šilalės lopšelio-darželio „Žiogelis“ facebook paskyroje, Šilalės miesto viešojoje bibliotekoje.
4. Atkreipiame dėmesį, kad siųsdami projektui reikalingą medžiagą Jūs prisiimate atsakomybę už jos viešinimą (turėti tėvų sutikimą).
5. Visi projekto dalyviai už dalyvavimą projekte gaus padėkas elektroniniu paštu.
6. Iš skaitmeninių nuotraukų – koliažų bus sukurtas filmukas ir patalpintas Šilalės l/d „Žiogelis“ facebook paskyroje, taip pat filmukas bus išsiuntinėtas projekto dalyviams.

PRIEDAS NR.1

**Respublikinio ikimokyklinio ugdymo įstaigų bendruomenių ekologinio-etninio
švietimo projekto
„Užauginsiu pats duonelę!“**

DALYVIO PARAIŠKA

Ugdymo įstaigos pavadinimas	Adresas	Atsakingas asmuo	Kontaktai (El. paštas, telefonas)

PRIEDAS NR.2

**Respublikinio ikimokyklinio ugdymo įstaigų bendruomenių ekologinio-etninio
švietimo projekto
„Užauginsiu pats duonelę!“**

DALYVIO KORTELĖ

PVZ:

<p>ĮSTAIGOS PAVADINIMAS GRUPĖ (projekte dalyvavusių pedagogų) Vardai Pavardės</p>
--